CATALUNYA SOCIAL

Any XI. Núm. 495 | Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts. | 10 gener de 1931

PUBLICACIO SETMANAL | REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ DURAN I BAS, 11-BARCELONA | APARTAT 1036 TELÉF. 17605

La beneficència en la nostra terra

Unes paraules del senyor Batlle de Barcelona han posat altre cop damunt la taula de la discussió el problema de la caritat a Barcelona; i qui diu a Barcelona, diu, en termes generals, al restant de Catalunya. El Comte de Güell, que tant s'interessa pels pobres, ha dit que han mort de fam en llocs de la nostra ciutat alguns d'aquells i que els nostres hospitals no tenen llits suficients per atendre totes les necessitats. I un hospital de tanta importància i tan admirablement atès com el de la Santa Creu i Sant Pau ha d'aixecar tot sovint la seva veu en petició de cabals per atendre a les seves sempre creixents necessitats.

I si d'aquest aspecte passàvem a altres de la beneficència, com és ara el de l'hospitalització dels tísics pobres, ¡quin comble d'horrors no hauríem de contar als ulls astorats de molta gent de casa nostra! Només direm, perquè ho sabem de bona font, que el Sanatori anti-tuberculós de la Mare de Déu de Montserrat, de la benemèrita Caixa de Pensions, amb cent deu places de què disposa, no pot atendre més que un terç de les peticions que li són constantment dirigides, i es veu en el dolor d'haver de refusar moltes i moltes peticions i d'haver-ne d'atendre moltes més tard del que caldria pel guariment de la terrible malaltia.

I no és pas tot això perquè la nostra ciutat i la terra catalana no tinguin caritat, no. Sortosament tenen aquesta virtut ben arrelada ja de segles, com ho demostren les admirables institucions barcelonines que, com el mateix hospital indicat, conten amb una tradició i una història brillantíssima. La caritat, gràcies a Déu, hi és en el pit dels catalans; i el materialisme, avui en part imperant en la vida, no ha fet oblidar als nostres germans els deures vers el proïsme desvalgut i pobre.

Cal, però, posar aquesta caritat al to dels temps, tant en quantia com en organització; cal, sobretot, no refiar-se massa de l'individualisme que acompanya moltes actuacions benèfiques, puix que els esforços aïllats en aquest com en tots els ordres socials perden un tant per cent enorme de la seva eficàcia.

És clar que avui els guanys de la gent, en general, han multiplicat. La gran indústria, el desenrotllament del comerç, han portat avui la multiplicació de fortunes privades; i amb dita multiplicació hauria, lògicament, d'haver augmentat el pressupost de caritat de cada ciutadà. Però ¿hem meditat tots, germans, si aquest augment del nostre pressupost benèfic és proporcional al dels nostres guanys? Aquesta primera partida del nostre pressupost familiar — que un gran patrici català en deia "el pressupost de Déu" — ¿ha crescut a mesura dels nostres majors ingressos o ha restat estacionària?

Cal posar-nos a to dels nostres deures en aquest punt, tenint en compte la dita evangèlica de què "els rics són els administradors dels béns dels pobres", terrible veritat, de la pràcica de la qual ens serà exigit estricte compte i la que deixem massa sovint oblidada.

Després, cal que cadascú sumi el seu esforç al d'aquells qui en aquestes matèries tenen autoritat i competència. La caritat aïllada, de mà a mà, cal que subsisteixi; mai com davant el pobre i davant el malalt necessitat ens entra més endins del nostre esperit el doll de gràcies que ens porta la caritat. "Germans; feu-vos bé a vosaltres mateixos", deia Sant Joan de Déu als rics que allargaven la mà als pobres. Però al costat d'aquesta almoina individual, aïllada, cal l'almoina de subscripció, fixa, per atendre necessitats permanents, la permanència de les quals reclama una organització. Amb aquesta es centupliquen els rendiments de la caritat individual; i amb la beneficència organitzada es fan miracles que mai no es faran amb la caritat de mà a mà.

Davant les noves i sempre creixents necessitats, doncs, ens calen dues noves actuacions: primera, revisar el nostre pressupost benèfic per veure si ha crescut en proporció dels nostres guanys; i segona, disposar d'aquest pressupost benèfic en forma organitzada, segura, perquè les seves inversions produeixin efectes que segurament no produirien aïlladament.

L'esperit de caritat de la terra nostra és ben viu. Cal només revisar-lo un xic en les seves aplicacions segons les orientacions que ens tracin aquells qui pel seu càrrec i el seu ministeri es trobin al davant de la societat en aquest aspecte tan cristià del deure envers el proïsme.

La pedagogia herodiana a l'Austria

CLAM D'ANGOIXA DELS CATOLICS DE L'EX-IMPERI

Hem rebut de mans autoritzades el següent document que reproduim fent-lo nostre, i en el qual es veurà la confirmació del perill gravíssim que venim denunciant ja fa temps, especialment en els articles de les darreres setmanes (1). *Els pedagogs comunistes no esperen pas, per a implantar la seva nefasta concepció de l'ensenyança, a que es proclami la fòrmula soviètica en el Govern del país, sinó que des d'ara treballen en l'organització del bolxevisme a l'escola, tasca monstruosa, que és l'atac més directe al cristianisme, que a hores d'ara es pot témer, entre les moltes escomeses que de tot arreu es desfermen contra la nostra santa religió i la moral de Jesús. Fem nostre el clam, fem nostre el prec dels germans d'Austria, fem nostra la súplica dels seus illustres pastors.*

R. R.

"Un perill immens plana damunt d'aquesta petita Austria, i per a allunyar-lo són insuficients els esforços dels nostres catòlics. Es tracta no gens menys que de descristianitzar els nostres infants i les nostres joventuts. Vet aquí el fi que es proposa la socialdemocràcia austriaca, que compta amb sobrats mitjans pecuniaris per a aconseguir-ho.

Té en la seva mà els més estupends i modernísims elements d'educació, s'entén irreligiosa, i s'afanya per a atreure's la joventut fins a l'entrada a l'edat viril. I passen ja de 200.000 els infants organitzats d'aquesta manera a l'Austria i principalment a Viena.

Les grans organitzacions pedagògiques socialistes, els anomenats *Kinder freunde* (amics dels infants), per exemple, no perdonen fadiga per a atreure's als seus rengles el major nombre d'infants i educar-los segons els seus principis. "Volem — proclamen obertament — transformar els infants en homes lliures, no subjectes a lleis divines de cap mena. Volem arrencar l'infant del si de la seva família... l'educació de la família no és un benefici, sinó una desgràcia hereditària. Cal implantar entre els infants l'educació dels sexes en el joc, en les excursions, en el bany."

Els *Kinder freunde* que a Austria i Alemanya han arrelat d'una manera insospitada, proclamen aquests principis i els porten a la pràctica amb la major seriositat. A l'Austria el mal avença amb puixança major, ja que els mestres socialistes en un 90 per 100 són veritables bolxevics, que en l'últim decenni han fet enormes progressos.

Contra el perill espaventós d'aqueixa diabòlica institució han establert els Bisbes austriacs l'"obol catòlic en favor de l'infant", és a dir, l'obligació per a tots els catòlics de tot estat, sexe i condició, de contribuir cada setmana amb un *goschen* (cèntim) a l'erecció d'escoles i altres obres catòliques per a la infantesa.

Però el nostre poble, esquilmat i empobrit per la guerra, no pot donar una ajuda prompta i suficient, i urgeix per altra banda córrer a sostenir ço que es troba en tan apremiant necessitat. Per això ens atrevim a acudir als nostres germans els catòlics de l'estranger cercant ajut. No oblidéssim que, com en altres temps contra les irrupcions dels turcs, és avui dia Viena el baluard per excellència contra les amenaces d'una invasió moscovita.

Si per desgràcia caigués la nostra capital en mans del comunisme, la torrentada devastadora revolucionària es desbordaria de seguida pels pobles mediterranis.

Per això supliquem a V. R. ens ajudi, en quant li sigui possible, i intervingui davant d'aquells coneguts seus que estiguin en condicions d'enviar-nos un benèvol donatiu. Traspassarem les ofertes a l'episcopat austriac per mitjà del Cardenal Arquebisbe de Viena.

L'"Acció Catòlica", d'Innsbruk."

"L'episcopat austriac recomana amb eficàcia la difusió en nom seu de la súplica precedent, que preguem sigui atesa el més aviat possible, perquè es tracta de salvar per a Crist les ànimes de tants infants que corren gravíssim risc de perdre's.

Viena, Cap d'Any de 1931.

Signat, *Fr. G. Card. Piffl, Arquebisbe de Viena."*

Aquest document ve acompanyat d'una lletra del R. P. Michael Gatterer S. J. de l'Acció Catòlica d'Innsbruck (Mariatheresienstrasse, 40), suplicant encaridament en nom del diví Amic dels infants la seva publicació. "Per poc que es consideri amb atenció es veurà que es tracta d'un afer en el qual entren en joc els més cars interessos, no sols d'Austria, sinó de tota l'Europa Central. Es tracta d'impedir la bolxevització dels nostres nois i joves. I no ho aconseguirem solament amb impedir que els socialistes austriacs s'apoderin del Govern. Mentres aquests siguin amos de Viena per la seva influència política i econòmica, estaran els nostres infants i joves en mans d'educadors socialistes, a menys que mitjançant la fundació de nombroses escoles particulars catòliques i Casals de l'infant, arribem a arrencar aquestes tendres ànimes de la influència sectària del partit anticristià".

"I si a l'Austria arriba a imperar el bolxevisme, ¿qui podrà deturar-lo en la seva carrera victoriosa envers el Centre i Oest d'Europa?

Per això supliquem es publiqui la crida i al mateix temps tingui hom la bondat de recollir i enviar-nos les almoines que tal volta els arribin."

No cal dir que si els amics de CATALUNYA SOCIAL volen respondre a l'angoixosa crida de l'Acció Catòlica d'Innsbruck avalada pel Cardenal de Viena, seran degudament trameses a destinació les quantitats rebudes.

(1) V. particularment l'intitulat *Herodes, pedagog,* al número últim (3 gener).

Generositat absoluta

Relictis retibus.
Deixades les xarxes.

Senyor! Vós sou la plenitud. Expliqueu-me com és que per tenir-vos un hom s'ha de despullar. Vós sou un devessall de riquesa; serà cosa lògica fer-se pobre per unir-se amb Vós? Tinc entès que hi ha savis d'un posat tot entenimentat que tenen sobre aquesta qüestió opinions absurdes. Afirmen que el despullament complet no era pas cosa necessària als nostres apòstols, o bé que no era tan necessària com això; troben que s'exagera molt quan es parla d'abnegació total i somien una perfecció tal qual confortable en la qual, com que el vostre amor afegeix una felicitat a totes les satisfaccions legítimes i el goig de l'ànima s'harmonitza amb el plaer del cos, el cristià, el vostre deixeble, va passant els dies sense pena, lluny de tota exageració. Amb una mica de casuística per disculpar el que un hom vol fer i una lleugera absolució per oblidar el que ja està fet, vostres exigències vénen a ésser qui-sap lo acceptables i l'Evangeli no presenta dificultats.

Déu meu! Jo no goso afirmar que aquestes subtils metzines no s'hagin filtrat en l'interior de la meva ànima, i cas que jo tingués la pretensió que els meus principis ni s'han mai doblegat i que he tret de mi el rendiment màxim, jo mentiria a la llum del dia i les pedres s'aixecarien per protestar contra la meva vanitat hipòcrita.

No, no; les vostres exigències són totals. Els que desitgen la perfecció no han de començar per discutir les vostres condicions, sinó que les han d'acceptar totes sense regatejar. Vós us atravesseu en els nostres camins com una espasa i les vostres visites ens fan sang. Així us he vist prendre existències i arrencar les de totes les coses per tirar-les al claustre de la contemplació o a la sala de cancerosos; us he vist parlar a humils jovenetes en termes tan absoluts que m'han fet tremolar de paüra. Vós no dèieu: "Deu-me qualque cosa", sinó que amb el vostre gest indicàveu que ho volíeu tot. Vós no dèieu: "Més endavant, quan els homes ja seran servits, prendré de bona gana algun trosset del vostre amor", sinó que amb mirada sobirana us atravessàveu en el seu camí i li exigíeu que us lliurés tot el seu esdevenidor i que posés en les vostres mans totes les seves esperances.

Tanmateix sou ben aspre, Vós, l'humil de cor, i són ben sobtats els vostres camins providencials, tant que la meva feblesa s'ha esgarrifat pensant que anàveu a imposar l'austeritat dels deseiximents absoluts a una ànima tendra i tan jove encara.

Vós teniu raó com sempre. Per fer-nos-en càrrec n'hi ha prou amb mirar aquests que en diem víctimes vostres i que es tenen ells mateixos per vostres elegits. De tot cor s'atenen a llur sacrifici, no tan sols perquè el sacrifici els fa lliures, sinó també perquè els omple de favors, no tan sols per les futures glòries del Paradís, sinó també pel goig present de la caritat i de la gràcia.

Relictis retibus. — Sens cuidar-se mai més de llurs xarxes, Vós ho exigiu tot, Vós demaneu el despullament total perquè Vós ho voleu omplir tot d'un vi novell, perquè ho voleu transformar tot en vida eterna. Vós exigiu que buidin llur cor de la manera que es buida i es neteja l'ampolla plena de vi carregat de floridura abans de tirar-hi el licor llaminer. *Recedant vetera, nova sint omnia.* Allò que ens doneu no té cap punt de comparació amb allò que tenim; és com un temple de fusta que s'ha de convertir en un de marbre. Aquesta transformació només és possible si es canvien totes les peces de l'obra primitiva i corruptible. Fóra inútil revestir d'or la dent corcada, cal abans treure tot el que està fet malbé. No ha de quedar cap de les inexactituds d'un càlcul equivocat, i només que un boig es podrà imaginar que veu millor el sol encenent unes candeles. En aquest cas, com que sou únic, incomparable i esteu fora i damunt de totes les classificacions, arribeu Vós i bufeu totes les nostres candeles sense deixarne cap, i en aquesta nostra nit vostra aurora, Vós tot sol comença a illuminar-nos. Jo faig memòria de què en les grutes subterrànies, quan hom s'acosta a la sortida s'apaguen també tots els llums artificials per veure al cap d'allà en la boira blavenca la claredat del forat de sortida que es va engrandint.

Les vostres exigències són tan benefactores! Gràcies per les vostres severitats de Redemptor; gràcies per no haver permès que nosaltres barregéssim la nostra farum de mort al vostre perfum d'eternitat i que en les nostres ridícules mixtures combinéssim els granets d'amor terrenal amb l'encens preciós de la vostra gràcia. Els vostres apòstols van haver de deixar allà llurs xarxes, no per ésser espoliats, sinó perquè Vós els fèssiu tot seguit pescadors d'homes i perquè els homes no es poden agafar amb malles de cordills. Quan es vol pujar al tren s'ha de baixar del carruatge. Voler combinar les dues maneres de locomoció seria absurd. Les exigències del previ despullament són fetes a la mida dels beneficis subsegüents. Per posseir Déu cal posseir-lo tot sol. El cel no és pas altra cosa que això.

Feu-me, Senyor, la mercè d'entendre i deu-me la força de voler. Tan de bona gana que m'arrapo a les coses fugisseres! Sóc un boig, un orb, un llunàtic, i de vegades em planyo, com el mal servidor, de trobar-vos dur i tràgic. ¿Per quina raó voleu Vós tenir-ho tot, i tot seguit, i que se us doni de bona gana? Així fan les meves simples murmuracions i sempre cerco atenuants i demano ajornaments.

I, no obstant, els qui han fet l'experiència declaren en alta veu que mai no els ha mancat res del dia ençà que han consentit a fer de Vós llur única riquesa. Senyor, no vulgueu permetre que les meves deixadeses desmenteixin aparentment llur testimoni segur. *Te martyrum candidatus laudat exercitus.* No vulgueu permetre sobretot que amb l'excusa d'endoucir-lo es debiliti el vostre Evangeli, no vulgueu tolerar que els enraonaments de la feblesa vinguin a endormiscar les ànimes que Vós haveu escollit. El dia que creguéssim que una fidelitat intermitent i una devoció tèbia són encara prou honorables, i que les generositats totals, les vocacions d'un deseiximent absolut són una excepció permesa al zel intemperant dels fanàtics, aquell dia seríem pitjors que Sodoma i Gomorra i hauríem blasmat el nostre Calvari.

PIERRE CHARLES
(*La prière de toutes les heures. Troisième série.*)

D. Manuel Solé i Clariana

PER R. RUCABADO

Un tècnic cristià ha pres volada cap a la ciutat del cel. Era enginyer industrial; mereixia oi més per dret propi el títol que comença de córrer en altres terres: *enginyer social*. A la ciutat del cel, que no pensem que sigui un mer passeig entre núvols de llum, sinó una sublimació de les activitats humanes, hi trobaran glòria els orfeonistes — a recordar la frase d'En Gaudí — i també els qui han fet funcionar a honor de Déu les disciplines científiques. La mort piadosa d'En Solé i Clariana, com li deien els companys de carrera, del senyor Solé, com l'anomenaven amb íntim respecte els companys i subordinats del treball, ens dóna altra vegada i amb més força que mai aquell argument, sempre nou, que la vida humana necessita i exigeix una justícia sobrenatural i eterna, perquè l'elogi humà portat per la boca i el paper, ja pot ésser sincer, fervorós, durador i unànime, que no és recompensa proporcionada i suficient a una vida pràctica i llarga de treball, de virtuts, de sacrifici. Hem vist estès, arrabassat per malaltia breu i violenta, aquest baró, cap de fàbrica, home de màquines i de fórmules, que ha estat cridat a judici. Són seixanta anys de bones obres sense però de servei lleial al proïsme. ¿Qui les hi pagarà aquestes obres? No pas nosaltres omplint de febles paraules lleus fulles de paper, ni altres llegint els volanders escrits. Perquè les obres humanes, sols un Déu pot retribuir-les, i els homes, els uns per als altres, gaire bé altra cosa no podem sinó servir de testimonis.

El testimoni meu, doncs, sobre aquest home d'indústria i d'acció social que ens acaba de deixar, és més que d'aprovació i lloança: és de veritable gratitud. La multitud del seu enterrament, obrers, patrons, tècnics i amics unànimes en el dolorós comiat, testimoniava la recança de qui perd un puntal segur, puntal de rectitud, de ciència, d'autoritat i de confiança. Un obrer vell, d'aire patriarcal, deia pocs dies abans, quan el malalt lluitava entre vida i mort: "Si les voluntats dels homes pesen, el senyor Solé es salvarà." I un tècnic, format en la seva escola de ciència i d'amistat, afirmà que l'havia plorat més que al seu propi pare.

Era, de feia trenta anys, enginyer de *La España Industrial*, octogenària institució fabril. El recent discurs del Papa Pius XI, que davant de la terrible plaga mundial dels obrers sense feina agraeix la caritat primera del *donar feina*, que és l'essència de la funció patronal, pot fer remarcar el mèrit social de l'entitat que amb protecció visible de la Providència ha donat feina per tres quarts de centúria a mils obrers, mantenint mils famílies. Desmentint el sofisma de la lluita de classes, la unitat d'interès agombola patró i obrers en una aspiració comú: la vida de l'empresa, la prosperitat, la llarga durada. Segon desmentiment a la doctrina: algú més que no és la classe obrera ni la classe patronal, intervé d'una manera eficaç i decisiva, a la vida de la indústria, amb facilitat per ajudar a totes, fent pas a l'harmonia i la pau: són els tècnics, els caps de secció, les jerarquies intermediàries de bona voluntat. Tercer desmentiment: aquesta bona voluntat per implantar la pau, refusant l'imperatiu de lluita fatal entre les classes, és més visible, més eficaç, més fecunda en els individus proveïts d'allò que els marxistes no saben o no admeten: el cor, l'esperit, la vida cristiana.

D. Manuel Solé i Clariana era un cas exemplar, d'aquesta legió admirable i providencial de tècnics homes d'esperit. Aportà a la nostra indústria la nota original i dignissima d'ésser el primer director d'estampats que no era estranger ni format a l'estranger. Quan tots els titulars d'aquest càrrec són de Mulhouse d'Alsàcia, o bé catalans entrenats en aquella famosa escola de Química, ell va oferir-se per a menar una fàbrica de pintats de cotó, bo i sortint de l'Escola d'Enginyers de Barcelona; a ell correspon la glòria d'aquesta emancipació, i els trenta cinc anys de pràctica brillant coronaren amb llor de victòria la coratjosa iniciativa. Tota mena de premis i d'èxits industrials compensaren l'esforç pacient d'intel·ligència i voluntat durant aquest trentenari marcat tot justament per la transformació radical dels procediments químics d'estampació sobre roba. Posseïdor d'un esperit de gran disciplina, mètode i ordre en el treball, d'un especial do d'organització i comanda, pogué secundar i fer fecundes les iniciatives patronals que tenia per missió dur a la pràctica, aportant-hi els fruits d'una clarividència serena i una previsió sempre apunt. Corona, no pas llarg temps fruïda, han estat les recents recompenses i elogis, que d'ençà de l'última Exposició amb ocasió del certamen internacional i de visites de tècnics a les fàbriques, pogué escoltar dels homes entesos d'ací i d'altres nacions industrials, classificant la installació manufacturera per ell intervinguda entre les primeres d'Europa. La confiança que això li valgué dels seus patrons, arribà a ésser absoluta, illimitada.

L'antiga economia liberal d'això se n'acontenta. La nova economia liberal avança alguna etapa vers l'interès obrer, vers un *welfare work*, un benestar físic de l'obrer, un treballar còmode, segur, confortable, que és certament un progrés social considerable. Però l'economia cristiana exigeix tot això, i encara no li abasta. Exigeix l'hegemonia de l'esperit social cristià en la vida sencera del treball i de tots els que hi participen. A aquesta hegemonia de l'esperit cristià en la fàbrica, el senyor Solé, educat en idees catòlico-socials s'hi havia donat amb perseverança admirable, tant més si es té en compte els mitjans

refractaris que el liberalisme ha deixat com a rastre en tants llocs! Començà per formar-se el cor sensible al sofriment del pobre en l'excellent escola de les Conferències de Sant Vicents de Paül. Fou un dels primers interessats en l'obra dels Exercicis per a obrers, secundant les primitives campanyes del P. Puig a Sant Martí de Provensals, de les quals ha brollat el fecundíssim moviment posterior. Fomentà, tant com li fou possible, l'assitència entre el personal de la fàbrica als exercicis tancats, i era present a la festa de germanor quan un obrer dels seus sortia del recés. Procurà l'anada a Roma d'un grup de joves treballadors de la mateixa casa en ocasió del tercer centenari de Sant Lluís Gonçaga, i la seva mort, tan piadosa, ha estat segellada per un acte de simpatia als obrers exercitants com explicaré de seguida. No cal dir que les obres socials de recent creació a "La España Industrial" (casa-bressol, menjador obrer, dispensari mèdic i servei mèdico-quirúrgic gratuït per als obrers), iniciativa patronal, trobaren en ell un executor ràpid i entusiasta.

Entenent, oi més, que el patronat — aquesta funció social que no està pas reservada solament als amos — ha d'estendre's fora dels murs de l'empresa, aportà a distintes obres en favor del treballador el seu esforç, ajuda i comprensió activa. Fou propulsor entusiasta del Patronat de Cultura Obrera de Sans i Escola d'Aprenents de Sant Josep, la benemèrita institució creada per En Santomà i dirigida pel Pare Crexell. Cooperà també a les tasques del Centre i Ateneu de Nostra Senyora de Montserrat i Sant Francesc Xavier, d'Hostafranchs, procurant i facilitant l'assistència dels joves obrers que depenien de la seva jurisdicció, a les classes nocturnes. La Congregació mare d'aquestes obres, de la Immaculada, i de la Purificació i Sant Francesc de Borja, comptava a don Manuel Solé i Clariana en el seu consell.

En aquesta Congregació esplaià la seva vida de pietat. Tant l'estimava, que abans de morir, en el seu llit d'agonia, clarivident sempre i previsor, dictà amb tota calma les disposicions darreres i s'ocupà de la seva pròpia esquela mortuòria, manant que hi figurés com a títol indispensable el de congregant, deixant, amb delicadesa, a l'apreciació del seu superior l'ostentació dels títols que revelaven la seva funció i jerarquia dins l'empresa. La seva escrupolositat era proporcionada a l'exigent finor de la seva consciència, i, tret característic de la dignitat cristiana de la seva llar era la cura i control que posava en espectacles i lectures per a ell i els seus fills.

Era l'home que pensa en tot, fins en els mínims detalls, posseint aquell esperit minuciós i provident que pot coexistir àdhuc amb les grans volades del pensament i que és proverbial lloar en un Claude Bernard, en un Pasteur. Morí quan feia balanç. La malaltia s'infiltrà sornaguera, i retingut a casa, i després del llit estant, ordenava, calculava, dictava les detallades disposicions pròpies de la seva responsabilitat d'enginyer en cap de la fàbrica. La seva supervisió dels afers temporals que li estaven encomanats perdurà fins a l'últim extrem unida a la supervisió dels afers espirituals propis. Conscient de la mort pròxima, s'hi preparà perfectament, i en l'excés de la seva serena previsió, disposà qui havia de vetllar-lo quan fos difunt. — Digueu al N. de la secció de màquines tals, que faci venir els quatre exercitants últims. Ja sé que molts de la fàbrica s'oferiran per a vetllar el meu cos. Però jo més m'estimo que siguin aquests minyons que han fet exercicis darrerament. Ells tindran la deguda reverència i m'encomanaran a Déu. —

Morí al bell migdia del seu sant, i és lícit, en el seu cas, veure en aquesta significativa coincidència una mostra de predilecció divina. Molts eren els amics que remarcaven aquest senyal com si Déu Nostre Senyor volgués reservar-li en aquella festa l'honor suprem de les felicitacions celestials. Solidaritat viva i edificant de la tècnica, el caràcter, la pietat religiosa i l'esperit social, lligant-ho amb la més exquisida delicadesa personal, don Manuel Solé i Clariana deixa en la terra una enyorança incurable, però creiem que s'ha guanyat amb mèrits acumulats l'única recompensa digna del recte treballador: la glòria i la pau sempiternes. Per ajudar al pes de les seves virtuts, subveniu-hi, lectors, amb oració humil i sincera.

Que ell ens hi esperi, també, a la ciutat celestial. Se'ns hi ha emportat un bon tros del cor nostre, i amb tants trossos que allà dalt ja hi tenim, un hom comença a sentir-se ja més ciutadà de l'altre món que no pas d'aquesta terra de prova i d'exercici.

Estem preparant el

NÚMERO EXTAORDINARI

que sortirà

el dia 22 de gener

La portada serà
a dues tintes

Contindrà dibuixos i gravats
artístics de gran interès

Col·laboraran distingits
escriptors del camp catòlic

CLÍNICA DE BEBÉS Operacions sense dolor.-Joguineria.-Sempre novetats
Tapineria, 6 (Abans Bisbe, 3) BARCELONA

La història de sempre

I

Va finir la Dictadura (amb aquell goig amb què tots els esperits selectes i no obsessionats n'esperaven la desfeta) i altre cop els motllos normals varen començar a ressuscitar dins el país.

Entre aquests, la llibertat d'associació va créixer ràpidament i esponerosa, amb milers de plançons, d'aquells plançons que havia volgut collsegar per sempre més l'obra dictatorial... I les societats obreres (o dites obreres) retornaren a la feina d'organitzar-se.

Els motllos, però, no variaren. Per a variar hauria calgut que la Dictadura s'hagués preocupat de la seva successió, cosa que no va fer — constituint això el seu més gran pecat — i hagués deixat nous motllos on buidar el dret d'associació i tots els altres drets constitucionals.

Els motllo era el mateix; i la substància s'hi va vessar de la mateixa manera i amb el mateix llevat, i el resultat fou també el mateix: unes societats anomenades obreres, dirigides per gent no obrera, d'història ben coneguda, i de les quals els obrers autèntics i veritables, en la seva gran majoria, restaren exclosos o admesos solament als efectes de pagar quotes i obeir les ordres que amb caràcter brutalment coactiu els podien venir dels seus dirigents.

Teníem altra vegada plantejats tots els problemes de policia d'associacions, sense que el pas del Directori, durant set anys, n'hagués resolt ni un solament!

II

I com que la lògica fa que de les mateixes premisses derivin les mateixes conseqüències, d'aquí que d'aquelles organitzacions, la vida de les quals no va saber encarrilar la situació política excepcional anterior, en derivessin idèntiques conseqüències també.

Aviat es deixaren sentir aquestes conseqüències. Vagues a desdir; sense cap motiu o amb motius illusoris; moviments d'obrers sense cap fonament; i darrerament, l'exercici de l'arma més forta, cruel, ineficaç sempre, de la vaga general.

A Barcelona tinguérem una vaga general sense cap causa ni fonament. A València la tingueren de la mateixa manera; a Càdiç, igualment... I si haguéssiu demanat als dirigents del moviment la causa o motiu de la vaga, fins a quan havia de durar, quins camins podia seguir, etc., no us ho haurien sabut contestar. Qui parlava del reconeixement dels sindicats únics; qui ho referia a altres peticions concretes; qui no s'amagava de dir que les vagues obeïen al desig de l'anorreament de tota organització obrera que no fos l'organització dels sindicats únics, en nom de la llibertat d'associació, segurament!

El cert, però, és que tot això conduïa a quelcom que no tardà en presentar-se: la vaga revolucionària. Tots la recordem amb pena, tant pel moviment en si mateix, com per la concomitància de certs elements, completament ofuscats, amb ell.

El moviment portà com a conseqüència uns afusellaments; unes temptatives de rebellió; i uns quants amagaments de capitosos polítics que han deixat en aquel moviment una gran part del seu prestigi i de la seva posició política.

I una darrera conseqüència: clausura de tota mena de societats dites obreres, afiliades o concomitants amb els sindicats únics, arreu de la terra catalana... i a fora de la mateixa.

L'estat actual és, doncs, aquest: societats obreres tancades, polítics caiguts per sempre més i una gran massa d'opinió que ha obert uns ulls com unes taronges en donar-se compte de certs procediments empresos amb bona fe, però amb una manca d'instint social de conservació veritablement inexplicable i esverador.

III

Ara bé; les societats obreres són tancades. Però, fins a quan?

No ho sabem i el Govern tampoc ho deu saber.

Però si això no se sap, sí que caldria saber com i en quines condicions podran obrir-se novament aquelles societats.

Es tracta del sindicat únic, la ideologia del qual prou bé coneixem tots com a revolucionària d'acció. Els seus actes suara els han denunciat com a societats revolucionàries, filles del credo anarco-sindicalista i en oposició absoluta amb la societat actual i amb totes les seves més profundes bases. Si és així, ¿com poden anomenar-se obreres aquestes associacions? Què en tenen d'obreres? La seva finalitat i el seu objectiu, són obrers o revolucionaris? Creiem que això no pot admetre dubte de cap mena.

I davant d'aquest problema, ¿el Govern n'autoritzarà novament el funcionament sense cap contrapès, sense cap garantia que eviti el que ara ha esdevingut? ¿S'obriran de nou aquests sindicats únics, la ideologia dels quals és absolutament revolucionària i els actes dels quals ho són majorment?

Precisament en nom de la llibertat d'associació cal que aquestes societats siguin ben controlades. El que es fa en elles no és pas practicar aquella llibertat d'associació, sinó coaccionar constantment els obrers, plantejar vagues perquè no siguin reconegudes altres associacions (també això en nom de la llibertat d'associació?), cobrar quotes i no mostrar els comptes a ningú: en un mot, constituir-se en societat essencialment anti-social, sense cap respecte a les altres societats i sense cap respecte als drets dels seus associats... per força.

Pot invocar-se davant d'aquest cas la llibertat d'associació?

IV

Tenim, però, molta por que les coses aniran així: d'aquí uns quants mesos seran novament obertes aquelles societats; novament dirigides per la mateixa gent que coacciona i atropella tots els drets;

i novament plantejats constantment conflictes la finalitat dels quals és solament la de pertorbar l'ordre social.

Què en sortirà més tard d'això? ¿Altra temptativa de revolució?

Déu ha fet els pobles guaribles. Però a condició que tinguin seny, i per això els ha infós l'instint de conservació.

El tindrem ara nosaltres?

Potser sí; però tingui's en compte que per autoritzar novament aquelles societats, que d'obreres només en tenen el nom, cal variar el motllo de la nostra vella llei d'associacions i el motllo del seu compliment per part de tots.

Precisament en nom de la llibertat d'associació i perquè aquesta llibetrat esdevingui quelcom d'efectiu i real!

GASTON GERARD

Any memorable 1931

Montserrat

El reverendíssim Pare Abat del Monestir de Montserrat, i junt amb ell el gloriosíssim Monestir, tan català, tan nostre, han dirigit una magnífica invitació al poble català per tal que s'associï entusiàsticament, però amb un entusiasme tot actiu, a les Festes Jubilars del present any de 1931, en què es compleixen nou cents anys de la fundació del Monestir pel gran Abat Oliva (any 1031) i, a més, el cinquantè aniversari de la proclamació pontifícia del Patronatge de la Verge de Montserrat sobre Catalunya celebrat amb gran pompa l'any inoblidable de 1881.

En la invitació s'aprofita l'avinentesa per a recordar el XVè Centenari Marià de la Definició dogmàtica, en el celebèrrim Concili d'Efès, de la divina Maternitat de Maria, festa de primer ordre en tots els Santuaris de la Santíssima Verge, i, per tant, i com en cap altre, en el Santuari de Montserrat.

Difícilment no es donarà mai més un any com aquest de 1931 per a Montserrat i per a Catalunya.

No cal insistir sobre la magnitud extraordinària de tals esdeveniments marians per excitar al poble català a la seva digna commemoració.

Tot Catalunya se sentirà pregonament montserratina (com verament ho és), durant tot aquest any de festa, i no dubtem gens que aquest Jubileu marià de l'any 1931 tindrà una repercussió històrica que el farà origen, en diades evocatives, d'altres grandiosos Jubileus marians.

Tan íntima és la compenetració de Catalunya amb Montserrat, que ja des d'ara podem dir que tant com el seu estimadíssim Monestir montserratí, és Catalunya la que estarà de festa durant tot el present any de les Jubilacions montserratines.

Montserrat és la nostra casa pairal.

Aquí té sa Casa pairal Catalunya,

cantava el poeta inspirat en les festes del Patronatge montserratí i amb el poeta tot el poble català.

I a Catalunya, quan les cases pairals estan de festa major, com ara Montserrat, tots els fills s'hi acullen, i s'hi engresquen, i omplen d'amors i d'alegries la casa pairal.

I això mateix passarà al Monestir de Montserrat durant aquest Any Jubilar que hem començat ara.

Les grans festes jubilars montserratines s'inauguraran oficialment per la Mare de Déu d'abril i continuaran en les solemnials festivitats de la Mare de Déu de setembre amb assistència de tot l'Episcopat català i representants de tots els poblats de Catalunya.

Entre les dues solemnitats es celebrarà el CM aniversari de la fundació del Monestir, una de les evocacions que més ha de commoure el cor dels bons catalans, i una de les efemèrides cabdals de la pairal història.

Quatre són els homenatges que tindran lloc a Montserrat aquest Any Jubilar de gràcia:

A l'Abat Oliva, Patriarca espiritual de la Catalunya vella, fundador del Monestir.

Al Bisbe Torras i Bages, Patriarca espiritual de la Catalunya nova, que a Montserrat fou consagrat Bisbe.

A Mossèn Jacint Verdaguer, trobador de la Santa Muntanya.

Al mestre Nicolau, cantor de la Verge i els escolans.

Veritat, oh lectors de CATALUNYA SOCIAL, que ja us sentiu com en una mar de mel a la sola lectura d'aqueixes noves de l'Any Jubilar montserratí? *Majora videbis!*

I que la Verge Moreneta dels nostres amors ens doni a tots un feliç any 1931 i mitjans per a obsequiar-la com per tantíssims títols es mereix Ella!

A. Z.

AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

El matrimoni i la família

PER J. CIVERA I SORMANI

És imminent la publicació d'una Encíclica sobre el matrimoni. El Sant Pare recordarà a aquells que l'han oblidada la doctrina de l'Església sobre el sagrament del matrimoni. Els sectaris s'entesten a fer creure als ignorants en matèria religiosa que és possible la separació de l'home i de la dona després d'haver estat units amb el vincle del matrimoni. En tots els països on predominen els enemics del catolicisme és combatuda la família cristiana. A Rússia diuen que és propi dels burgesos estimar els fills. Entre aquests i els pares no hi ha cap nexe ni cap vincle.

Els governants s'adonen que en tots els pobles on hi ha establert el divorci la família es troba en un estat de descomposició. Unicament l'amor cristià pot sostenir-la i apuntalar-la. Si el matrimoni no és altra cosa que un contracte entre l'home i la dona, no podem exigir que romanguin tota la vida units, perquè aquell que fa un contracte pot desfer-lo. A Rússia la dona pot separar-se quan vulgui del marit sense donar-li cap explicació.

A França el divorci fa grans estralls. Basta un petit motiu perquè sigui concedida la separació, quedant novament lliure l'home i la dona que estaven units amb el vincle del matrimoni.

Un diari de Madrid, propietat d'un home de negocis que ha aconseguit acumular grans riqueses, propaga amb un entusiasme digne de millor causa les doctrines comunistes. Recentment ha publicat un article combatent la família. L'articulista deia, entre altres coses, que calia aconseguir l'emancipació de la dona. Qualsevol creuria que els marits avençats tenen el costum d'apallissar la dona. En les llars cristianes la dona està completament emancipada, perquè no hi ha senyors ni esclaus, sinó l'espòs i l'esposa que han santificat l'amor amb el sagrament del matrimoni. Els que esguardem la humanitat a través del cristianisme i tenim una concepció cristiana de la unió lliure i espontània de l'home i la dona, no sabem que volen dir els avençats quan demanen que la dona sigui lliure com l'home.

L'esposa cristiana no és una esclava, sinó la companya de l'home.

És de doldre que de les planes estant dels diaris d'esquerra es combati sistemàticament la institució natural de la família. Els esquerrans pretenen fer creure als obrers que seran més lliures si trenquen els lligams del matrimoni i es desfan de l'esposa i dels fills.

La família és obra de Déu. Adam fou convertit en cap d'una família. Diu el Gènesi que Déu faiçonà de la terra tot animal del camp i tot ocell del cel, però Adam no va trobar ajut a ell avinent. Llavors Déu va crear la dona i l'emmenà davant Adam. Des d'aquell moment la dona fou la companya de l'home.

Afirmen els enemics de la família que aquesta esclavitza els fills. Dissortats els infants que no han conegut l'escalf d'una mare. L'escola té la missió de formar intellectualment els nois, però són els pares els que plasmen llur esperit. Sant Joan Crisòstom diu que no són l'escola, ni l'art, ni la filosofia, els que formen l'infant, sinó la família.

Ciceró anomena la família "Principium urbis", el principi de la ciutat, perquè la societat no és altra cosa que un conjunt de famílies.

¿Per què no existeix cap poble exactament igual? Perquè existeix una gran varietat de famílies, i els costums d'aquestes són els que donen personalitat als pobles.

La família és l'origen de la prosperitat dels pobles. L'economista anglès Malthus va sofrir un greu error quan digué que calia fer minvar la densitat de població per aconseguir en tots els pobles l'equilibri econòmic.

Hoppenot, en el "Petit catechisme du mariage", demostra que la crisi econòmica no es deu a l'excés de població, sinó precisament a la manca de consumidors. La petita Bèlgica, que té una densitat enorme de població, abans de la guerra gaudia de gran benestar.

Els homes que han abandonat la cleda catòlica, o no volen penetrar-hi, perquè no comprenen la grandesa de les seves doctrines, combaten la família per aconseguir el capgirament de la societat. Aquesta és la causa que motivava l'actitud d'alguns filòsofs francesos del segle XVIII. *En el món, però, tot passa. Cauen les doctrines que no tenen cap consistència. Les teories d'Hobbes i de Rousseau, avui estan completament desprestigiades.*

Els adversaris del cristianisme, que són els enemics de la família, no volen renunciar a l'amor; i com que no accepten el sagrament del matrimoni, pretenen que les lleis civils legalitzin les unions illegals. El matrimoni civil és un contuberni. Diu Sant Ambròs que el matrimoni ha estat santificat per Jesucrist i, per tant, si Déu el santifica, no pot l'home profanar-lo.

El Concili de Trento, per aturar les campanyes desmoralitzadores que realitzaven a Alemanya els partidaris de Luter, digué: anatema als que neguen que el matrimoni és un sagrament.

L'home i la dona s'uneixen lliurement. És tan lliure aquest acte que si hi han hagut coaccions l'Església anulla la unió imposada a la força. El matrimoni és, doncs, un contracte entre l'home i la dona, i no existeix una desigualtat entre l'espòs i l'esposa, perquè els dos es complementen.

Si existeixen matrimonis dissortats, és perquè s'ha efectuat la unió sense haver-se comprès i estimat. Diu De Maistre que si els homes es sotmetessin a un noviciat abans de casar-se, pocs serien els professos.

Els que van contra la família i són partidaris del divorci no han estimat mai. Si estimessin no serien partidaris ni els interessarien les lleis que autoritzen la separació de l'espòs i l'esposa. Els que estimen espiritualment no són partidaris de la separació, sinó de la unió eterna.

Combatre la família vol dir no compendre l'amor sublim de la mare, ni els sacrificis del pare ni l'amistat desinteressada dels germans. Els que la combaten són uns pobres vagabunds que es consideren separats dels homes, i passen pels camins amb un sac a coll, allunyant-se amb rancúnia de les llars damunt les quals refulgeix la llum de l'amor.

Els reis dels infants

PER JOSEP MIQUEL I MACAYA

No sé trobar una festa més apropiada per als nostres infants, que la diada d'avui de l'Epifania. Diria's que tota ella respira un aire; té un tret de cosa d'infància. Solament l'anhel que té la minyonia a esperar aquesta festa, fa pensar que el dia dels Reis hauria d'ésser arreu del món, declarat com el dia dels infants. A l'espera del present que troben al balcó i a la cambra, caldria afegir, oficialment, una dedicatòria a ningú més a posta, de sentit religiós, cristià, devés els nens i nenes, innocents, encara no maculats; sollats per les llordeses humanes i l'esperit del món que roben la seva innocència infantil.

Ahir matí, en sortir de casa, adés al tramvia, adés pel carrer on anava a peu, vaig comptar no sé quina infinitat d'infants, que anaven amb llurs mares a tirar la lletra dels Reis a la bústia dels grans establiments, on s'han collocat sengles atuells per depositar les lletres que tants d'infants han escrit ha dies i d'altres llurs pares. En tots els esguards infantils hi havia un traspuament, un efluvi de felicitat, de bonhomia xica, que no sabré pas d'explicarvos. Eren molts que a cada aparador feien llargues marrades i aquells qui tenien cura d'ells se'n dolien. Però, tanmateix, és que l'esguard d'un noi veu tantes de coses a les moltes que s'esguarden en els nostres aparadors barcelonins!

I que en demanen, de presents, els nens! Es de dies que ja diuen què els duran els bons Reis de l'Orient; és de dies que pensen ja de fer-los la lletra. N'hi ha que demanen coses inversemblants, extraordinàries, les quals no es comprarien amb les fortunes més benestants. Tot amb tot i per bé que l'endemà, avui, en el balcó i a la cambra, no hagin trobat aquelles coses que més els abellien i pidolaren a mans besades, de dies i en la lletra, quedaran ben contents, quitis de tota recança i desesperació. Tanmateix no trobaran cosa que colpeixi més que la vigília dels Reis quan el nen i la nena se'n van al llit. Abans obren el balcó i hi deixen una sabata. Es pot dir que en aquesta nit no han dormit, han sentit moltes de vegades el rellotge del menjador, els autos i tramvies del carrer, i alguns, més de dues vegades s'han aixecat per tal de sotjar si el present estimat ja era al balcó.

Aquesta nit passada, a les deu, he sortit de casa, just per donar un tomb pels carrers més cèntrics i principals de Barcelona. He volgut sotjar de prop els molts pares i familiars que en havent sopat van de compres. Veureu tot de persones que duen sengles paquets, i tot de cavalls, nines i capses de jocs. En aquestes compres, i en aquesta sortida de part de nit, quan la fillada dorm i espera, hom troba un esplai, una alegria paternal i maternal que colpeix en el bell pregon de l'ànima. Barcelona dóna la impressió d'un dissabte, cap al tard, per allà les set, quan la afluència de gent a les botigues és més grandiosa i remarcable. Tanmateix per bé que el goig dels pares comprant el present de reis per a llurs fills sigui tan gran, més ho és encara quan l'endemà, avui, de bell matí, quan el sol tardarà bella estona a sortir, i salten del llit, i mig vestits, obren el balcó i enretiren aquells objectes que esguarden amb ulls de joia. Si en els infants hi ha una plenitud de felicitat, en els pares i família es troba cosa semblant. Es una felicitat mancomunada, familiar, íntima, per tal com de la fruïció dels fills frueix també a bastament tota la família.

Aquest gran costum d'escriure la lletra als Reis Magus, no dura tota la vida. Infants sabem que a sis i set anys perderen aquell goig que dóna creure que veritablement els reis passen i s'aturen al balcó i de llur carrosa treuen i deixen joguines. Altres n'hi ha que als deu i dotze, comencen de saber la veritat d'aquest bell dia, d'aquest secret paternal. Llavors es desfloren les illusions, es perd aquell interès a fer l'any vinent la lletra, i per ara mai més no s'arriba a esperar el dia d'avui amb la mateixa alegria d'ara. Solament la fraternitat pot retornar aquella alegria perduda i revenir de bell nou a la infància.

El fet material de saber la veritat de les joguines que pervenen al balcó dels nostres infants, no és tan dolorós com el fet espiritual, mil cops més atuïdor, que lleva la innocència de l'infant. Penseu que a la pèrdua del secret de les joguines d'avui, hi ha més dolor a la pèrdua de la innocència jocunda de felicitat, davant els malastres i les caigudes de la vida. Per això caldria que la festa dels Reis de l'Orient fos la festa que dugués aparellada a la vegada dins la innocència de la joguina, la innocència del món. Tant de bo que aquesta innocència fos perdurable.

Epifania del Senyor, 1931.

Comentaris

Se'n fa un gra massa

Si fos possible fer antipàtic un home de la patriarcalitat i mèrits d'En Joffre, ho aconseguirien les multiplicades indiscrecions i l'embafadora informació a què ha donat lloc l'última malaltia del general francès, tan modest com insigne.

Talment sembla que la premsa espera amb avidesa indissimulable que caigui algun peix gros al cove de les notícies per abocar-lo al periòdic i omplir fàcilment les seves planes, sense pendre's tan sols la molèstia d'arrenglerar bé les noves, suprimint les repetides i posant d'acord les que resten.

Ha durat setmanes aquest abús intolerable, que solament té l'avantatge pels que saben llegir els diaris d'informació, de passar-ne via sense a penes cap esforç.

De segur que el senzill i rude soldat del Marne s'hauria mort de fàstic si s'hagués vist ell mateix objecte de tal homenatge.

Altrament les proves que ha dat de cristianitat durant la seva llarga malaltia i l'aconhortadora benedicció del Papa, a part d'aquesta pedregada periodística, han aureolat la figura del nostre quasi compatrici com la d'un home verament extraordinari

Té ben merescuda la glòria i el descans, En Joffre.

Preguem per ell!

Bolívar

La commemoració del Centenari de Bolívar ha tingut l'avantatge d'haver restat un santó *del calendari laic maçònic.*

Bolívar era un dels grans santons *de l'Europa filla de la Revolució francesa. Els intellectuals havien presentat sempre Bolívar com un incrèdul i enemic de la nostra santa fe. Els primers anys jovenívols de la seva vida pública tal volta donaren peu per a dir-ho. Ara, amb motiu del centenari de la seva cristiana mort, el principal heroi de la independència de l'Amèrica espanyola ha estat estudiat diligentment en tots els aspectes i s'ha posat ben de relleu la seva interessant figura històrica.*

Ni tan sols fou Bolívar enemic d'Espanya, contra els representants de la qual lluità aferrissadament, ni molt menys de l'Església Catòlica, a la qual va retre repetits testimoniatges de veneració i cortesania.

Bolívar es troba providencialment lligat a l'àlgid període històric de la pubertat política dels pobles que engendrà l'Espanya colombiana enllà dels mars, i fou lleial a la seva vocació guerrero-nacionalista que va obligar-lo, de vegades, a obrar d'una manera indesitjable.

Es indiscutible que va cometre greus atzagaiades i moltes equivocacions, coses de què ell noblement s'acusa, i seva és la famosa frase de què "havia llaurat molt sobre les aigües..."

Altre avantatge d'aquest Centenari és l'haver-se donat a conèixer caires curiosos de la seva història íntima, i les seves aficions literàries, com també les opinions que tenia sobre els defectes i els perills i insuficiències de les democràcies i del seu instrument polític: les eleccions, durament tractat per ell.

De segur que si Bolívar hagués pogut completar la seva obra política nacional, altra fóra la turmentosa història de les repúbliques de l'Amèrica del Sud, que després d'un segle encara juguen a revolucions com si fossin criatures...

Els Reis d'Orient

Aquest any s'han mostrat esplèndids els nostres Reis, és a dir, els Reis de Barcelona. Anticiparen llur vinguda, frisosos de fruir les grandeses i meravelles de la nostra urbs, famosa en tot l'Orient tant com en l'Occident, on ja no hi ha ciutat que li planti cara.

Els bagatges reials, aquest any, no solament ompliren botigues, magatzems i mercats, sinó fins i tot les places, i els carrers, i les grans vies i tot.

Quin devessall de joguines! Quin bé de Déu de riqueses!

La gent de seny ja es comença a queixar d'aquest luxe oriental dels nostres Reis, i els modestos peculis de les famílies de la classe mitjana no abasten a correspondre degudament a tan ostentoses visites.

I com que cada any pren més peu el costum que els Reis portin presents a la gent gran, a més de la gent petita, comença a pensar-se si no ha arribat el cas de tornar als antics morigerats costums pairals que sols tenien de rebre els Reis cristians bons amics de l'Infant Jesús i de tots els seus amiguets.

JA SOU SUBSCRIPTORS
DE
CATALUNYA SOCIAL?

El sant temor de Déu

El desgavell i els retrassos que portà a les redaccions l'última llarga vaga de l'art gràfic, ens va privar de parlar oportunament de l'*Exhortació Pastoral d'Advent sobre el sant temor de Déu,* que publicà el nostre venerable Prelat, plena de zel apostòlic, resplendent de llum celestial i tan adequada als temps presents, que no ens sabem estar de cridar sobre ella l'atenció dels lectors de CATALUNYA SOCIAL i encara copiar-ne alguns paràgrafs de candent ensenyança i vibrant eloqüència:

"No hay temor de Dios: el orgullo de los unos le niega hasta la existencia en nombre de la ciencia, el egoísmo de los otros le suprime en nombre de los intereses fementidos, de las pasiones bastardas. ¿Qué temor han de tener esos insensatos de un Dios que no existe?

Pero no es tarea fácil suprimir a Dios. Los cielos cantan su gloria; y, mientras los cielos no se derrumben, mientras los astros giren sobre nuestras cabezas describiendo sus magníficos movimientos, continuarán entonando el himno grandioso de las alabanzas divinas, y los que tengan oídos, se verán obligados a escucharlos. Es más fácil fingir un Dios a medida de nuestros deseos y caprichos, un Dios bonachón que nos ama demasiado para enojarse por nuestras culpas. Y si, por ventura, se enoja y pide satisfacciones, ahí tenemos a Cristo Redentor, que satisfizo por todos los pecados del mundo con satisfacción superabundante. ¿Para qué molestarnos nosotros? ¿Para qué hacer penitencia? ¿Para qué temer? Así discurren muchos por desgracia, así obran por lo menos labrándose su perdición eterna.

Causa verdadero espanto en el alma ver la insolencia con que se desprecia a Dios, se blasfema su santo nombre y se profanan sus días, su Iglesia y sus sacramentos. *Y no habiendo temor a Dios, tampoco hay respeto a la autoridad, a la ley, a la moral, a los derechos de los demás.*

Quien no reverencia a la Omnipotencia, a la Majestad y Grandeza Infinita, ¿cómo ha de acatar a la Majestad de la tierra, limitada y siempre débil?

Quien se burla de Dios y hace risa lo mismo de sus premios eternos que de sus cárceles eternas, ¿qué aprecio hará del hombre, ni qué temor tendrá a sus sanciones, a sus cárceles por lóbregas que sean, cuando siempre queda la esperanza de limar las rejas de la prisión y recobrar la libertad?

No debemos extrañar lo que estamos viendo por doloroso y horrible que sea; porque donde no hay temor de Dios, allí está el reino del pecado (Beda), allí la perdición del alma, la disolución de vida, la abundancia de pecados (S. Bernardo). *Así como el temor de Dios es principio de la sabiduría, así también la falta de temor de Dios es el principio de la locura, la fuente del desorden y del libertinaje, la causa de la ruina de los pueblos.*

V

. . . . . .

Temed a Dios, y dadle honor, porque viene la hora de su juicio (Apoc. 14, 7). Temed a Dios, hijos muy amados; trabajad con temor y temblor en la obra de vuestra salvación (Philip. II, 12). Los que sois padres de familia educad a vuestros hijos en ese santo temor desde la primera niñez, inspiradles un grande horror al pecado; sólo así los haréis buenos para vosotros y para Dios.

Temed a Dios, autoridades de la tierra; vuestra más sagrada obligación es velar para que los derechos de Dios sobre los pueblos sean respetados y los deberes de los pueblos para con Dios sean cumplidos, sin lo cual no lograréis la paz de los espíritus, ni la armonía social, ni la obediencia a las leyes, ni la sumisión y respeto que os són debidos. Grabad en vuestras almas y meditad con frecuencia una frase, que para vosotros y también para Nós, escribió el dedo de Dios en las Páginas Sagradas (Sap. VI, 6): "Aquellos que ejercen potestad sobre otros, serán juzgados con extremo rigor." *Judicium durissimum his qui praesunt fiet.*

Temed a Dios también vosotras, almas piadosas, que deseáis adelantar en el camino de la perfección. Bien está que prefiráis las vías fáciles y gozosas del amor; pero no es lícito desembarazaros del santo temor, como de un huésped enojoso. El temor y el amor deben andar siempre juntos, porque se completan mutuamente: el temor sin amor degenera en miedo y desesperación; el amor sin temor en vano sentimentalismo y presunción; el temor pone el fundamento del edificio espiritual, el amor lo levanta y corona; el temor nos introduce en la ruta de la perfección; el amor nos acompaña y nos lleva al Cielo, mansión del amor. Mientras vivimos, tendremos por qué temer, por santos que seamos, que también pueden caer los cedros del Líbano."

Hem subratllat per la seva cabdal importància alguns paràgrafs, però la veritat és que tota la Pastoral mereix ésser escrita amb lletres d'or.

OBRA INTERESSANTISSIMA

L'ànima de Santa Teresa de Jesús Infant

pel

P. Ignasi Casanovas, S. J.

Foment de Pietat

Oficina romànica

(Secció de llengua literària)

CONSULTES

Cons. 48. — Per quina raó s'escriu ara *Penedès* per comptes de *Panadès*, que és el nom oficial d'aquesta comarca catalana? — *C. S.*

Resp. 1. — *Panadès*, a més de nom geogràfic, és nom de família, com passa en la gran majoria dels noms propis de lloc que també són noms de casa. Això sol ja ens diu que hi ha una relació íntima entre la reforma de l'ortografia d'uns i altres. Les mateixes Normes Ortogràfiques, publicades en 1913, establint textualment que "*no afecten* als noms propis *geogràfics... ni als cognoms*", ho reconeixen.

D'altra banda les raons que donàrem en la consulta 33, per respectar les grafies tradicionals i dialectals en els cognoms, valen igualment pels noms geogràfics i no cal repetir-les aquí. Consignarem, només, com la varietat de grafies pot tenir també utilitat pràctica en els noms de lloc: *Vilobí* (poble de la Selva) *Vilovi* (poble del Panadès); *Banyeras* (poble del Panadès), *Banyeres* (poble del partit judicial d'Alcoy), etc.

L'única raó sòlida d'intentar una esmena en els noms de casa dèiem que fóra una grafia castellana del nom, però mirant d'esquivar els inconvenients jurídics. Igual cal dir pels noms geogràfics, i l'esmena tocaria a l'Ajuntament respectiu proposar-la al Govern, perquè la passés oficialment al cens i a les llistes de correus. Mentrestant en les publicacions i escrits particulars, i amb prudència en les adreces de les cartes, fóra convenient d'esmenar la grafia estrafeta.

2. Però aquest no és el cas de *Panadès*. En els escrits i documents catalans del segle XIV trobem ja *Panadès*, al costat de *Penedès* i *Penadès*. Això ens diu que aleshores ja pronunciaven aquesta paraula com ara, fent fosques les dues primeres vocals, que així tant podien respondre a una *a* com a una *e* escrites. La tendència predominant en el segle XV i següents a representar per *a* la vocal fosca mitja entre *a* i *e*, quan era ignorada l'etimologia, féu prevaldre la forma *Panadès*, que és l'oficial d'ara. En resum, *Panadès* és una grafia dialectal com *Casas, Casanovas, Farré, Tarré, Figueras, Gunyolas*, etc., sense cap tara de castellanisme, i que cal respectar tant o més que aquestes altres.

3. En confirmació d'aquesta resposta podem afegir que sobre l'etimologia de *Panadès* estem tan a les fosques ara, després que se n'ha parlat i escrit tant, com al segle XIV.

En Balari (*Orig.* pp. 44-45) rebutjava la de PENITENSIS (> *penedès*) i s'agafava a PINNATENSIS (> *penadès*). Fet i fet les formes que cita són llatinitzacions dels escrives, que no tenen valor fonètica, perquè com és sabut cada escriva llatinitzava el nom a la seva manera. La forma més interessant, per estudiar-ne l'etimologia, és la de l'any 918 *penetese*, que per estar feta sense pretensions llatinitzadores, fora de la *e* final, demostra que en aquell temps ja deien *penedès* o *penetès*, i que el qui l'escriví ja no tenia noció de l'origen del nom. Això confirma que són reconstruccions arbitràries les formes del baix-llatí posteriors PENITENSIS i PINNATENSIS.

La forma *penedès* o *penetès* pot baixar fonèticament d'un PENITITIO, a la manera que *cabès* devalla de CAPITIO. Ens ha fet pensar en aquesta possible explicació la paraula PENITITIUM, en bretó *penn*, que registra el Du Cange. En les actes ms. de S. Golué s'hi llegeig: "St. Goluennus elegit sibi locum juxta littus... aptissimum contemplationi divinae, aedificavitque ibi domunculam quadranguiam in formam oratorii, quae lingua Britonum *Peniti* dicitur, hoc est, penitentiae vel praenitensis domus... Sanctus igitur Goluennus intra septa *Penititii* sui se inclusit." I en les actes ms. de St. Goëznoveu. "B. Goëznoveus... aedificavit oratorium in quodam nemore juxta rivulum quendam in loco... quattuor millibus passuum a civitate Ocismorun distante, quod oratorium hodie dicitur *Penititium* S. Goëznovei." Així *penedès* fóra una casa de penitent o penitència. Però Du Cauge no senyala la data d'aquests documents, i així PENITITIUM podria ésser també una reconstrucció d'escrivà sobre el bretó *peniti*. Si PENITITIO fou de veritat una paraula del llatí vulgar corrent al temps de formar-se les llengues romàniques, segurament haurà donat altres derivats en diferents indrets del món llatí. Apuntem només aquesta coincidència, que demana un estudi més extens, abans d'ésser proposada com una etimologia segura.

Mentres duri aquesta inseguritat sobre l'etimologia de *Panadès*, prescindint i tot de les altres raons, més prudent és respectar la forma oficial, que és també tradicional del segle XIV ençà. I res ha de valdre la prioritat de la forma *Penetese* dels documents llatins del segle X.

4. ¿On aniríem a parar, si haguéssim d'adaptar les grafies dels noms propis actuals a les primeres formes que trobem registrades en els documents? Vet aquí uns exemples de les reformes a què menaria l'aplicació d'aquest principi: *Vinaròs* tornaria *Binalaròs*, com consta de la carta-pobla de la fundació (Borràs, Història de Vinaròs, p. 44): *Lillet* fòra *Lilied*, com consta d'un document de 1086 (*Baronies de Pinós*, I, p. 40); *Vilanant* es faria *Vila Abundant*, com consta d'un document de 966 (*Marca Hispànica* 886); *Vilobi* o *Viloví* així mateix foren *Vila Albí*, document de 882 (Monsalvatge XVIII p. 26), com hi ha el nom de casa *Vilalbí*, i fins *Lleyda* tornaria a ésser *Lèrida*, com es troba en els documents i textos literaris més antics. Els noms propis, que ja han perdut el significat ideològic, evolucionen molt més de pressa en totes les llengües i cal grafiar-los, no en la forma primitiva, sinó en la actual, encara que més allunyada de l'etimologia, respectant les grafies corrents, dialectals i tot, mentres no consti d'una corrupció o contaminació estrangera.

El Secretari de Redacció de l'O. R.

FETS DE LA SETMANA

El principal fet hebdomadari és la publicació dels pressupostos de l'actual exercici. Són una còpia un xic reformada dels pressupostos passats, però força interessant.

Dels actuals, el ministre de Finances n'ha donat un extracte que no pot ésser pas més autoritzat.

Les despeses es calculen en pessetes 3.690.000.000 i els ingressos en 3.753.000.000, la qual cosa representa un superàvit inicial de 63 milions de pessetes.

S'aconsegueix aquest superàvit inicial malgrat que les despeses augmenten en 53 milions de pessetes, dels quals 38 milions i mig són per a millores de sous i reforma a les plantilles de funcionaris civils i militars. Els restants 15 milions serviran per a l'adaptació definitiva dels crèdits procedents del pressupost extraordinari anterior.

Les despeses es divideixen:

Deute públic, 890 milions de pessetes.

Despeses civils: 1.739 milions.

Despeses de seguretat, inclòs l'Exèrcit, Marina, Guàrdia Civil, Carrabiners i Cos de Seguretat, 1.061 milions.

La qual cosa constitueix una proporció molt avantatjosa comparada amb l'exercici anterior.

El principal augment de despeses civils es troba a Instrucció Pública, com a conseqüència de la millora als funcionaris i l'augment de mil mestres i mil mestresses per a escoles nacionals.

El pressupost d'ingressos no sofreix cap modificació. Es calcula que el nou segell de correus de cinc cèntims produirà un ingrés d'onze milions de pessetes.

S'han adoptat diverses disposicions pressupostàries per establir el règim definitiu de ferrocarrils i Confederacions Hidràuliques.

Els pressupostos van precedits d'un preàmbul explicatiu, la qual cosa no era costum en les pròrrogues de pressupostos, però que aquesta vegada s'ha cregut necessari fer, sense perjudici de portar l'assumpte a les Corts, a les quals haurà de sotmetre's l'estructuració dels futurs pressupostos i ajustar-los a les necessitats del país i en el sentit de modificar la tributació en forma que carregui als qui millor puguin suportar-la.

El pressupost de l'exercici que ara acaba, se salda amb un superàvit de 40 milions de pessetes que es destinen a reforçar l'equilibri de Tresoreria.

Tot això que ha declarat oportunament el senyor Wais és fins a cert punt satisfactori; però el ministre de Finances s'oblida d'un aspecte interessantíssim preliminar dels pressupostos: la potència contributiva del país, que pot ben dir-se està exhaurida. Els contribuents ja no podem amb la càrrega.

En confeccionar-se els pressupostos definitius (els de l'any 1932), haurà de pensar-se seriosament en la rebaixa de les càrregues públiques. Ja fóra temps que tots els òrgans d'opinió i els organismes econòmics comencessin a estudiar i planejar les bases dels indicats pressupostos partint de la força contributiva nacional.

En confeccionar-los ara només parlen el govern i els polítics. Ja és hora que parli el país contribuent.

Altrament, s'ha comentat bastant el discurs d'En Bugallal. Aquest gallec ha parlat l'últim, però ho ha fet fort. La seva veu sembla una veu d'ultratomba. Cànovas, en el seu lloc, ho hauria fet d'una manera semblant. Però això no vol pas dir que Bugallal pugui ombrejar a En Cànovas. Bugallal ha fet oposicions peremptòries al poder. Hom no li donaria pas la nota d'*aprobado*.

Es diu que s'estan fent treballs per a conjuminar un Ministeri Nacional que porti a terme les eleccions lleialment i després quedi a mercè de les Cambres constituïdes.

Aquella dita catalana tan assenyada: *no toqueu peces,* ve aquí com l'anell al dit.

* * *

Les festivitats nadalenques i la fi i cap d'any, es presten a la campanya que sol fer-se sempre en pro de la pau amb tal avinentesa. La nota que més ha sobresortit, com cada any, es la del Pare Sant Pius XI. En la seva acostumada Allocució al Collegi cardenalici, els desigs de pau i l'aversió a la guerra tingueren per part del Papa paraules de suprema importància i crepitant expressivitat. Condemnà enèrgicament el nacionalisme "egoista i dur" i qualificà de "monstruosament homicida i suïcida" l'Estat que pretengui provocar un nou conflicte bèl·lic. I com si això encara no fos prou, invocà contra el culpable de la guerra la terrible pregària de l'Escriptura: "Senyor, destruïu les gents que vulguin la guerra!" Dita Allocució és de les més sensacionals que s'han pronunciat en semblants ocasions pels Pontífexs Romans, i no cal dir si ha estat i és encara comentadíssima.

També els caps de Govern s'han distingit en tan solemne oportunitat pacifista per a fer protestes de pau. Als Estats Units s'han allegat alguns fets polítics per a fer veure les ànsies de pau i a la Gran Bretanya se l'ha proclamat amb entusiasme.

Però a Alemanya els vots oficials per la pau han estat amarats de fel pels efectes anihiladors de la Guerra Gran, les conseqüències de la qual per a les nacions vençudes perduren sense cap alleujament sensible, predisposant-les a una nova guerra. Ja ho hem dit cent vegades i ho repetirem cent vegades més si cal: El Tractat de Pau de Versalles és el Tractat de Guerra del món sencer.

Així es desprèn del fons pacifista de tots els discursos a què ens referim.

J.

Noticiari

Espanya

La Junta Diocesana d'Acció Catòlica aprovà un projecte de creació d'un organisme diocesà promotor del Bon Cinema, que ha estat elevat al senyor Bisbe per a la seva aprovació.

A més, ha sol·licitat de Ràdio Barcelona la inclusió en els seus programes dominicals d'alguns actes de caràcter instructiu religiós, tal com fan altres estacions nacionals i estrangeres.

També s'ocupa de la necessitat d'impulsar l'obra de les joventuts catòliques.

— Es fan molts elogis de l'Exposició que inaugurà, el dia de Sant Eloi, Patró dels serrallers, l'Escola-taller de les Arts del Metall que sostè el Grup Benèfic. Es tracta d'obres fetes per aprenents. Cada any resulta un èxit obrer aquesta Exposició, per la qual mereixen expressives felicitacions el Grup, l'Escola i els jovenets autors de les obres exposades, força interessants totes elles, i, algunes, notables.

— La pròrroga del R. D. sobre lloguers ha tranquil·litzat un immens sector social, però no respon a principis d'estricta justícia. Es un cas de *salus populi* que hauria de procurar-se fer innecessari.

— A Madrid ha ocorregut un cas de sabotatge verament odiós. En el local de fumisteria que el senyor Domènec Hernàndez Rodríguez té installat al carrer de Valverde, han aparegut destroçades totes les màquines.

El propietari del taller no sospita qui pugui ésser l'autor del salvatge atemptat, fet que, a més d'ocasionar una pèrdua de 35.000 pessetes, deixa en atur forçós tots els operaris que en dit taller treballen.

— El Banc d'Espanya ha muntat en el seu si un Centre d'Estudis financiers que està cridat a un fructuós esdevenidor. Hi haurà, a més de la ciència, l'experiència.

El dia 4 de setembre de 1930, es va constituir a Vich, sota la presidència del senyor Bisbe, el tribunal per al Procés de la Causa de Beatificació i Canonització de l'Illm. P. Strauch. Actualment es treballa amb molta activitat en la confecció de l'esmentat Procés. Els PP. Franciscans de Catalunya han emprès aquesta Causa confiats en la Providència divina i la voluntat generosa del fidels admiradors i devots del Bisbe màrtir, particularment dels sacerdots de les Diòcesis catalanes que tan interessats han de sentir-se per la glorificació del qui fou gran Prelat i valerós màrtir de la fe.

Els qui vulguin contribuir a la subscripció que s'ha obert per a subvenir les despeses del Procés, poden enviar l'import a l'Administració de CATALUNYA SOCIAL, Duran i Bas, 11, Barcelona.

Estranger

Els estudiants ianquis demanen la modificació de la llei seca.

— Es confirma la ràpida davallada del ex-famós Ku-Klux-Klan, que tants mals de cap donà en aparèixer com una secta furiosament anticatòlica i d'empenta tan formidable com brutal. Ensopegà amb la Pedra...

— En els Estats Units es té per esbrinat que la crisi bancària que assola el món financier, es deu en bona part a la insidiosa propaganda soviètica contra el crèdit bancari que es fa des de Moscú amb mitjans de tota mena. Es natural.

Per Sant Ramon de Penyafort

Donatius rebuts

De F. M. Y. . . . . 25 ptes.

Grandíssimes mercès. Està assegurada la festa, però no encara — amb les almoines fins ara rebudes — la renovació de l'anyada de les llànties elèctriques, ni la de l'oli que es deurà renovar aviat. Es demana, doncs, un esforç més als devots en general, segurs de què el Sant Patró els pagarà amb abundor la pia caritat.

COMPREU

el volum I de

Diccionari Català-Valencià-Balear

920 pàgines en total de text

15.000 articles **240 gravats**

És un inventari del tresor de la llengua catalana parlada i escrita, antiga i moderna, amb la correspondència castellana, etimologia i pronúncia figurada de les paraules, autoritats d'escriptors clàssics i moderns, sinònims i folklore abundant. Comprèn les paraules *a - arquivolta*.

PREU DE VENDA

Enquadernat elegantment amb llom de pell

Al comptat . . . . . 40 ptes.

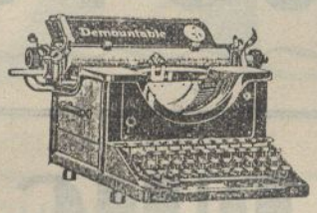
A terminis de 10 ptes. mensuals. 45 »

Demaneu-lo a

Editorial Balmes, S. A.

Carrer Duran i Bas, 11

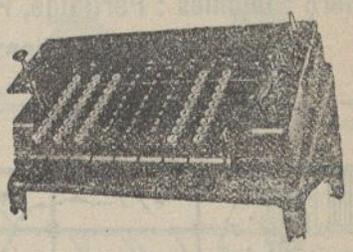
Demountable

Màquina nord-americana de primer rengle
Molt més perfecta i sòlida que cap altra

"TIM" i "UNITAS"

Famoses màquines de calcular.
Les millors del món.

Per a demostracions, al Representant Exclusiu:

Joaquim Serra. - Carrer Casp, núm. 4. - Telèfon 19861. - **Barcelona**

Les comunitats religioses, col·legis i subscriptors d'aquesta Revista, gaudiran d'un descompte especial.

FOMENT DE PIETAT

Biblioteca
dels Exercicis Espirituals
de Sant Ignasi de Loyola

pel

P. Ignasi Casanovas, S. J.

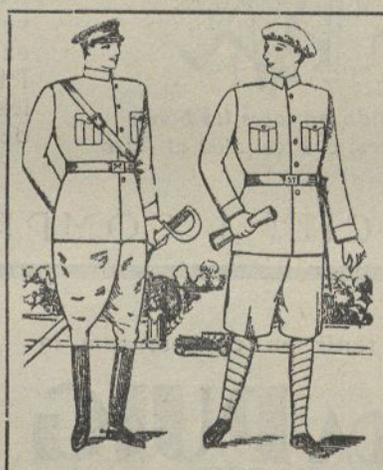
Autor – Text – Directori
Comentari – Explanació

Ja ha sortit
el volum primer d'aquesta Biblioteca

Sant Ignasi de Loyola
autor dels Exercicis Espirituals

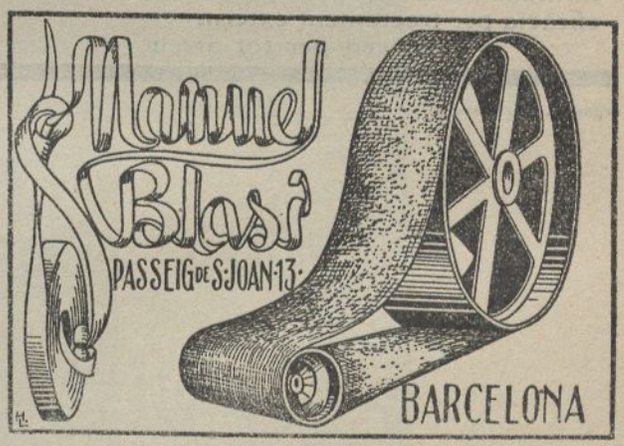
Llibre de 422 pàgines amb una fototípia del vertader retrat del Sant.

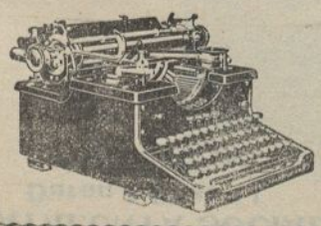
Preu: **3** Ptes.

ANTON
CALLIZO

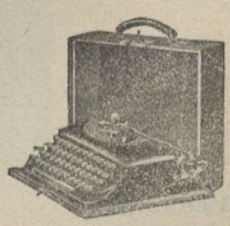
RONDA UNIVERSITAT, 29
BARCELONA

TORPEDO
LA MÉS MODERNA MAQUINA D'ESCRIURE

Passeig de Gràcia, 42 **Telèfon 15345**

Acadèmia
Fundada en 1879

Avinguda Portal de l'Angel, 38
Telèfons 18953-75303 - - Apartat 782

Comerç : Idiomes : Peritatge, Professorat mercantil i Batxillerat
Per a Cavallers, Senyores, Joves i Senyoretes

COTS

Xarop PUIG

Quan la pluja flagella les finestres i la caiguda de les fulles ens confirma que l'hivern es troba ja entremig nostre, no debem permètre-li qu'ens enterri dins una poltrona com vells xacrosos. Existeix el XAROP PUIG, excel·lent preventiu per a BRONQUITIS, REFREDATS, TOS i totes les afeccions de les vies respiratories, que son les més castigades durant l'estació d'hivern.

De venda en totes les bones Farmàcies, a Ptes. 5'00 el flasc

NO VACILI I COMPRI XAROP PUIG

Convè també tenir en compte que la

POMADA PUIG

completa l'acció del XAROP, perquè la seva fórmula conté els productes volàtils de més eficàcia per tractament extern.
Es ven per tot arreu

ATENES A. G.—Provença, 157; Barcelona.

CATALUNYA SOCIAL
Duran i Bas, 11
BARCELONA

FRANQUEO
CONCERTADO